

SUMMARY

OriekhovaValentyna. Transmediate skills in professional art education: analysis of external experience.

The article is devoted to the formation of transmedia competence of future music art teachers. The author considers transmedia literacy as a way to create and use transmedia products in the educational art process. The purpose of the article is to define a complex of transmedia skills for the formation of transmedia competence as a necessary component of contemporary artistic education, in particular training of future musical art teachers.

For versatile consideration of this issue, the methods of scientific research were used: analysis of foreign experience, induction and generalization of the knowledge gained, classification of transmedia skills in areas. The methodological basis for studying transmedia competence was the choice of a competence approach that creates the conditions for the professional education of future musical art teachers.

Foreign scholars actively developed the idea of transmedia literacy formation in pedagogical activity: S. Livingstone, D. Buckingham, J. Hartley, A. Scolari, H. Jenkins, J. Ferrés-Prat, L. Tripp, J. Sefton-Green and others.

Based on the results of foreign studies and taking into account the specifics of vocational art education, a Map of the main transmedia skills that form the transmedia competence of future music art teachers is created. As part of transmedia competence, the author identifies the following skill groups: technical production, cultural and aesthetic, organizational, communication, security on the Internet. The research result is the infographics of transmedia skills complex that form the transmedia competence of future musical art teachers. The author stresses that creation of multimedia content and active involvement of students in the transmedia skills use is one of the key aspects of transmedia competences formation as part of the professional competences of future musical art teachers. A transmedia skills map can be a useful tool for the development of didactic activities in professional artistic education. Special attention should be paid to the strategy of transmedia competence formation both in the circle of the actual educational trajectory and in format of informal education.

Key words: transmedia competence, transmedia skills, professional training of the future musical art teacher.

УДК 796.071.4:341.48(436)

Ольга Романчук

Дрогобицький державний педагогічний

університет ім. І. Франка

ORCID ID 0000-0001-8215-9741

DOI 10.24139/2312-5993/2019.05/068-081

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «РУХ І СПОРТ» В АВСТРІЇ

Стаття присвячена вивченню особливостей професійної підготовки магістрів в Австрії. Мета статті полягає в аналізі особливостей професійної підготовки магістрів спеціальності «Рух і спорт» в Австрії. Визначено, що ключова мета вищої педагогічної освіти в галузі спорту і фізичної культури в Австрії полягає в підготовці висококваліфікованих фахівців для всіх ланок системи спортивно-фізкультурної освіти. Програма професійної підготовки магістрів зі спеціальності «Рух і спорт» австрійських закладів вищої освіти охоплює три приблизно однакові за

обсягом складові – загально-професійну, спеціальну (предметну і предметно-дидактичну) та науково-дослідницьку підготовку.

Ключові слова: професійна підготовка, фізичне виховання, рух і спорт, підготовка магістрів.

Постановка проблеми. Особливості професійної діяльності вчителя фізичної культури та специфіка підготовки до її ефективного здійснення займає вагоме місце в українській науково-педагогічній літературі. Наявність розвідок з проблем професійної підготовки кадрів з фізичного виховання дітей і молоді, що дають змогу системно аналізувати теорію і практику освіти педагогічних кадрів спортивно-фізкультурного профілю різних країн і регіонів, з'ясувати її специфіку і вектори подальшої еволюції, презентувати конструктивні ідеї для вдосконалення відповідного вітчизняного досвіду, без сумніву, є вагомим здобутком сучасної української педагогічної науки. Актуальність досліджень з огляду на запити національної системи професійної підготовки фахівців з фізичного виховання молодих поколінь у віднаходженні перспективних траєкторій інтеграції у світовий і європейський освітній простір є незаперечним фактом, адже порівняльні студії в цій сфері позиціонуються як інструмент досягнення українською освітньою системою міжнародних стандартів якості професійної освіти педагогічних кадрів фізкультурного профілю.

Аналіз актуальних досліджень. З огляду на необхідність удосконалення теорії і практики професійної підготовки фахівців з фізичного виховання сучасні українські науковці, як-от П. Єфіменко (Єфіменко, 2002), М. Карченкова (Карченкова, 2006), Л. Демінська (Демінська, 2004), ґрунтовно досліджують педагогічні умови ефективної освіти педагогічних кадрів фізкультурного профілю. Учені стверджують, що формування готовності фахівця з фізичного виховання до професійної діяльності як інтегрального багаторівневого особистісного утворення, що включає теоретичні знання, практичні вміння і навички, мотиваційно-ціннісні орієнтації, професійно значущі здібності й особистісні якості, фізичну і психофізіологічну підготовленість, вимагає специфічних педагогічних умов.

У пошуках шляхів підвищення якості професійної підготовки кадрів з фізичного виховання українські дослідники активно вивчають зарубіжний досвід у цій сфері, результатом чого стали порівняльно-педагогічні студії з проблем фізкультурно-педагогічної освіти. Дослідники-компаративісти (О. Гайдук (Гайдук, 2013), І. Гринченко (Гринченко, 2014), Т. Дерєка (Дерєка, 2016), О. Пасічник (Пасічник, 2010) та ін.) спрямовують увагу на досягнення цілої низки цілей, як-от вивчення історії становлення системи професійної підготовки педагогічних кадрів фізкультурного профілю в зарубіжних країнах,

аналіз її концептуальних засад у тісному зв'язку з соціальними, політичними, культурними, освітніми реаліями і трансформаціями, характеристика змісту, методів і форм організації професійної освіти фахівців з фізичного виховання, розробка практичних рекомендацій щодо використання відповідного зарубіжного досвіду у вітчизняних умовах.

Мета статті полягає в аналізі особливостей професійної підготовки магістрів спеціальності «Рух і спорт» в Австрії. У ході роботи ми використовували низку теоретичних **методів дослідження**: аналіз, синтез, історичний аналіз, зіставлення, систематизація, узагальнення, логіко-теоретичний аналіз документів.

Виклад основного матеріалу. Порівняно з етапом бакалаврату, що слугує базовій підготовці, достатній для практичної професійної діяльності, етап магістратури забезпечує поглиблену професійну підготовку відповідно до спеціальності. На відміну від бакалаврської програми, магістерська програма професійної підготовки педагогічних кадрів зі спорту характеризується більшою мірою спеціалізованості й академічності.

Загалом, магістерська програма професійної підготовки педагогічних кадрів зі спорту в системі вищої освіти Австрії спрямована на розширення, поглиблення, доповнення всього спектру професійних компетенцій, набутих на етапі бакалаврату. Зокрема, йдеться про компетенції та якості, що відповідають запитам школи і суспільства, які невинно розвиваються та спричиняють щораз нові виклики для освітян:

- готовність до розв'язання проблем професійної педагогічної діяльності інноваційними та креативними способами;
- здатність до конструктивного опрацювання актуальної наукової і професійно-практичної проблематики і в плані змісту, і в плані методології;
- спроможність самостійного набуття додаткових знань і вмінь та їх застосування в педагогічній діяльності (Allgemeines Curriculum, 2015; Curriculum, 2015; Curriculum, 2016; Curriculum, 2017).

Предметними компетенціями випускника магістерської програми з педагогічної спеціальності «Рух і спорт» визначено:

- здатність до критичного осмислення спорту як культурного феномену, соціально значимого явища, засобу виховання й самореалізації особистості;
- володіння теорією і методологією науково-пошукової діяльності в широкому спектрі релевантних щодо професійної діяльності вчителя спорту галузей науки;

- знання й уміння самостійного розширення власного репертуару спортивно-функціональних навичок;
- умотивованість до активного вивчення теорій, концепцій, моделей спортивної підготовки, їх адаптації до умов шкільної спортивно-фізкультурної освіти;
- обізнаність в актуальних тенденціях розвитку матеріального забезпечення і технологій спортивної діяльності та їх значення для шкільного фізичного виховання;
- усвідомленість ідей і принципів концепцій шкільної спортивно-фізкультурної освіти та значення її реалізації для повноцінного фізичного розвитку і збереження здоров'я молодих поколінь (Allgemeines Curriculum, 2015; Curriculum, 2015; Curriculum, 2016; Curriculum, 2017).

Серед предметно-дидактичних компетенцій випускника магістерської програми за згаданою спеціальністю акцент зроблено на:

- ґрунтовних знаннях нормативних засад, програмно-методичного забезпечення шкільної спортивно-фізкультурної освіти;
- володінні широким репертуаром методів організації спортивно-фізкультурної підготовки дітей і молоді в умовах шкільної освіти;
- готовності до взаємодії з великим колом суб'єктів шкільного фізичного виховання та співпраці з метою розробки й апробації нових підходів чи ідей щодо спортивно-фізкультурної підготовки школярів;
- уміннях застосування інноваційних технологій у процесі шкільного фізичного виховання та діагностики їх ефективності;
- здатності до критичної оцінки позашкільних спортивно-фізкультурних пропозицій для дітей і молоді з перспективи їх впливу на фізичний розвиток і здоров'я та їх інтеграції з системою шкільного фізичного виховання;
- готовності до організації ефективної спільної спортивної підготовки дітей із різним рівнем фізичного розвитку, у тому числі і з його вадами, різного віку, статі, національності, матеріальної забезпеченості тощо (Allgemeines Curriculum, 2015; Curriculum, 2015; Curriculum, 2016; Curriculum, 2017).

Названі компетенції є цільовими орієнтирами й очікуваними результатами процесу професійної підготовки педагогічних кадрів зі спорту в австрійських закладах вищої освіти на етапі магістратури. Його тривалість – здебільшого 2 семестри, а обсяг – 120 кредитів ЄКТС. Відповідно до профілю професійної компетентності майбутнього магістра з педагогічної спеціальності «Рух і спорт», структура процесу професійної підготовки включає такі основні складові:

- загальнопедагогічна підготовка обсягом 20 кредитів ЄКТС;

- предметна підготовка (Спеціальність 1 «Рух і спорт» та Спеціальність 2 (за вибором студента) максимальним обсягом по 20 кредитів ЄКТС;
- предметно-дидактична підготовка з двох спеціальностей мінімальним обсягом по 5 кредитів ЄКТС;
- педагогічно-практичні студії в межах загально-педагогічної підготовки обсягом 5 кредитів ЄКТС та предметно-дидактичної підготовки обсягом 1–2 кредити ЄКТС;
- підготовка і захист магістерської роботи – 30 кредитів ЄКТС (Allgemeines Curriculum, 2015; Curriculum, 2015; Curriculum, 2016; Curriculum, 2017).

Зміст названих вище циклів професійної підготовки магістрів зі спеціальності «Рух і спорт» реалізується через систему навчальних модулів, для прикладу, у табл. 1 подано перелік та обсяги модулів відповідно до навчального плану Інсбрукського університету:

Таблиця 1

**Структура та обсяг професійної підготовки магістрів
зі спеціальності «Рух і спорт»
(на основі навчального плану Інсбрукського університету)**

<i>Назва модуля</i>		<i>Обсяг (кредити ЄКТС)</i>
1.	Основи педагогічної професіоналізації	12,5
2.	Педагогічна лабораторія	7,5
3.	Методологія і структура наукового дослідження	5
4.	Науково-дослідна діяльність у різних галузях науки I	5
5.	Науково-дослідна діяльність у різних галузях науки II	5
6.	Розвиток функціональних і методичних компетенцій	5
7.	Фахово-дидактична спеціалізація	5

Модулі забезпечують різнобічний підхід і доступ до професійної сфери з урахуванням найновіших досягнень науки і професійної практики. При цьому результати новітніх наукових досліджень у галузі освіти і спорту та питання їх упровадження в систему шкільного фізичного виховання на всіх її рівнях розглядаються інтегровано, міждисциплінарно з урахуванням комплексного характеру повсякденних завдань професійної діяльності вчителя спорту. Завдяки такому підходу в процесі неперервної професіоналізації майбутнього вчителя спорту закладається інтегрована наукова база для педагогічного мислення і практичної професійної діяльності. Наскрізним елементом майже кожного модуля є проблема гетерогенності, різноманітності в процесі шкільної спортивно-фізкультурної освіти, що актуалізує питання неоднорідності, гендеру, соціального походження, індивідуальних здібностей і можливостей учнів у процесі

шкільної спортивно-фізкультурної освіти, привертає увагу до концепцій інтеграції, інклюзії, соціальної адаптації та реалізації їх ключових ідей у ході шкільного фізичного виховання молодих поколінь суспільства.

Перші два модулі спрямовані здебільшого на загальнопрофесійну та загальнопедагогічну підготовку магістрів спеціальності «Рух і спорт». Так, модуль «Основи педагогічної професіоналізації» передбачає розгляд широкого кола питань, систематизованих навколо актуальних тенденцій і проблем розвитку освіти, науково-педагогічних студій та професіоналізації педагога. Постановка навчальних завдань і цілей модуля орієнтує на аналіз, рефлексію, критичну оцінку названих тем із проекцією на конкретні випадки і реалії професійної діяльності сучасного вчителя та варіанти дій у розмаїтті типових і нестандартних ситуацій сучасної шкільної реальності, як-от: гетерогенність шкільного колективу, особистісна орієнтованість навчально-виховного процесу чи інклюзивний характер сучасної освіти. У межах модуля передбачається також осмислення майбутніми вчителями спорту суті їх професії з позицій сучасного розвитку суспільства, науки, освіти, їх рефлексія над наявним досвідом педагогічної діяльності, самоусвідомлення як педагога, члена освітянської спільноти. У ході освоєння модуля студенти набувають ґрунтовних знань про науково-теоретичні, освітньо-політичні засади освітньої системи, її дидактико-педагогічні традиції та інновації, а також міжнародні перспективи в галузі освіти і шкільництва (Curriculum, 2017).

Реалізація таких завдань модуля забезпечується низкою навчальних курсів. Так, основна ідея курсу «Розвиток шкільництва та професійна спільнота» (2 кредити ЄКТС) криється в поглибленні знань студентів про концептуальні і теоретичні підходи до розбудови школи і освіти. Вихідним моментом тут постає огляд ґенези становлення школи як освітнього інституту і сфери професійної діяльності та перспектив їх розвитку в сучасних умовах. На цій основі передбачається опрацювання й осмислення різноманітних підходів та ідей щодо трансформації всіх компонентів освітньої системи, а також розвитку професійної педагогічної спільноти, на яку покладається обов'язок безпосереднього втілення освітніх реформ. Другий курс «Наукові дослідження в галузі освіти» (7,5 кредитів ЄКТС) слугує ознайомленню майбутніх учителів спорту з новітніми здобутками наукових студій у галузі освіти, озброєнню їх концептуальними і методологічними підходами та методичними інструментами їх здійснення. Це має стати основою для роздумів над проблемами освіти й педагогічної діяльності під час практичної частини курсу, що передбачає безпосереднє спостереження за реаліями шкільної дійсності, а також підготовки науково-дослідного проекту, щоб

уможлиблював удосконалення освітньо-виховного процесу, подолання його прогалин. Третій курс у межах модуля пропонується на вибір студента, це, наприклад, курс «Дидактичні дослідження» (3 кредити ЄКТС), що фокусує увагу на розвиткові сучасних дидактико-методичних інновацій, курс «Розвиток школи та освіти» (3 кредити ЄКТС), який висвітлює сучасні ефективні підходи до забезпечення якості освіти, чи курс «Педагогічна освіта і професіоналізація» (3 кредити ЄКТС), що торкається проблем якості професійної підготовки педагогічних кадрів (Curriculum, 2017).

Другий модуль зі своєрідною назвою «Педагогічна лабораторія» слугує розширенню загальнопрофесійних, загальнонаукових, загальнопедагогічних компетенцій студентів через роботу над конкретними прикладами інноваційної професійно-педагогічної практики та набуттю відповідного суті професії діапазону й обсягу знань, умінь, якостей шляхом рефлексії над ситуаціями шкільного життя й освітньої діяльності. Прогнозованим результатом вивчення модуля визначено готовність до планування, організації та контролю якості навчально-виховної роботи в усіх типах закладів освіти на всіх ланках системи шкільництва, генерування нових ідей щодо вдосконалення теорії і практики освітнього процесу, упровадження інноваційних досягнень і напрацювань у практику навчання і виховання. Відповідно до такої постановки освітніх цілей модуля розроблено спеціальні навчальні курси. Так, курс «Актуальні питання науково-педагогічних основ шкільної освіти» (2 кредити ЄКТС) уможливорює докладний розгляд сучасної теорії шкільної освіти, аналіз її проблемних аспектів, осмислення теоретичних підходів до їх розв'язання. Курс «Рефлексія і розвиток у педагогічному контексті» (2,5 кредити ЄКТС) передбачає осмислення сучасних інноваційних процесів в освіті та їх впливу на професійну педагогічну діяльність на конкретних прикладах і ситуаціях, дискусії щодо напрямів і перспектив подальшого розвитку школи як інституту освіти і професійної галузі, а також планування і проведення навчально-експериментальної роботи та об'єктивної оцінки її результатів. Також у межах модуля запропонована низка курсів за вибором студента, що акцентують увагу на найгостріших проблемах шкільної освіти в сучасних умовах, які, у свою чергу, зумовлюють нові виклики та непрості завдання для освітянської спільноти: «Гендер і освіта» (2 кредити ЄКТС), «Інклюзія і гетерогенність та система освіти» (2 кредити ЄКТС), «Багатомовність та міжкультурність і система освіти» (2 кредити ЄКТС) та ін. (Curriculum, 2017).

Інші п'ять модулів забезпечують фахову підготовку магістрів із педагогічної спеціальності «Рух і спорт». Зокрема модуль «Методологія і

структура наукового дослідження» передбачає формування здатності студентів до науково-дослідної діяльності зі спортивної проблематики, тобто усвідомлення концептуально-методологічної специфіки цього типу наукових студій, осмислення можливостей використання широкої палітри наукових підходів і методів відповідно до тематики дослідження, критичної оцінки результатів науково-дослідницької діяльності у сфері спорту. Так, навчальний курс «Методи емпіричного дослідження» (2 кредити ЄКТС) докладно знайомить майбутніх учителів спорту з методологією, структурою, технологією здійснення цього виду наукових студій, сприяє усвідомленню переваг і недоліків емпіричної дослідницької методології, розкриває особливості її застосування. На подальший розвиток цих знань і вмінь студентів спрямовано курс «Застосування кількісних і якісних методів дослідження» (2 кредити ЄКТС), що дає змогу практичної апробації розмаїття методів для досягнення різноманітних дослідницьких цілей і завдань, зокрема в межах курсу передбачено використання кількісних методів дослідження на прикладі застосування різноманітних статистичних програм та якісних методів, як-от: спостереження, опитування, інтерв'ю, експеримент тощо. Курс «Структура наукового дослідження» (1 кредит ЄКТС) висвітлює особливості структурно-організаційної побудови наукового дослідження зі спортивної проблематики, етапами проведення дослідницької діяльності, ефективними способами викладу матеріалів і результатів тощо (Curriculum, 2017).

Функції модуля «Методологія і структура наукового дослідження» доповнюються й поглиблюються модулями «Науково-дослідна діяльність у різних галузях науки I-II», що розкривають специфіку організації науково-дослідницької діяльності з проблематики розмаїття спортивних дисциплін. Тут мова йде, насамперед, про знайомство з актуальною дослідницькою тематикою і проблематикою в межах таких галузей, як біомеханіка спорту, спортивна медицина, соціологія спорту, психологія спорту, педагогіка спорту тощо, окреслення концептуальних підходів до розв'язання відповідних дослідницьких проблем, визначення найбільш ефективної методології дослідження розмаїття відповідних проблем і питань. Зокрема, на вибір студентам пропонуються такі курси:

- «Проблематика та дослідження в біомеханіці» (5 кредитів ЄКТС);
- «Проблематика та дослідження в нейрофізіології» (5 кредитів ЄКТС);
- «Проблематика та дослідження у психології, соціології, педагогіці спорту» (5 кредитів ЄКТС);
- «Проблематика та дослідження у спортивній медицині» (5 кредитів ЄКТС) та ін.

Названі курси слугують підтримці і допомозі студентам у процесі підготовки кваліфікаційної (магістерської) роботи, зокрема їх орієнтації в актуальній проблематиці дослідницької діяльності відповідно до спеціальності, усвідомленню критеріїв якості наукового дослідження, розумінню способів організації науково-пошукової роботи, визначення методів дослідження відповідно до його теми, мети, завдань, викладу результатів дослідницької діяльності тощо (Curriculum, 2017).

Зовсім іншим функціональним навантаженням характеризуються модулі «Розвиток функціональних і методичних компетенцій» та «Фахово-дидактична спеціалізація». Перший передбачає освоєння студентами дидактичних концепцій передачі учням знань та формування вмінь самозахисту й релаксації, набуття досвіду з планування та проведення занять із навчання дітей відповідних технік і методів на основі стандартів шкільної спортивної підготовки, а також створення безпечних умов для спортивно-тренувальної діяльності дітей та організації спортивних заходів і проєктів з урахуванням розвивальних, виховних, соціалізуючих, адаптаційних, інтеграційних функцій і можливостей спорту. Цим цілям підпорядковано низку курсів, зокрема курс із боротьби (1 кредит ЄКТС), що слугує освоєнню спортивних методів і технік самозахисту з особливою увагою до гендерних аспектів та оволодіння заходами безпеки і профілактики травм; курс із технік релаксації (2 кредити ЄКТС), який дає змогу ознайомитися з різноманіттям форм і методів релаксації та їх теоретичним обґрунтуванням і усвідомити можливості використання широкого діапазону способів розслаблення з урахуванням вікових та індивідуальних особистостей школярів, гендерно-специфічних аспектів; курс із організації спортивних заходів (2 кредити ЄКТС), який висвітлює особливості планування і проведення спортивних змагань, ігор із різних видів шкільного спорту. Отже, модуль виконує важливу роль у процесі професійної підготовки майбутніх учителів спорту, ґрунтуючись передовсім на реальних комплексних завданнях їх подальшої професійної діяльності (Curriculum, 2017).

У свою чергу, модуль «Фахово-дидактична спеціалізація» забезпечує розширення й поглиблення знань і вмінь студентів-магістрів спеціальності «Рух і спорт» у межах різних видів спорту та теорії і практики їх викладання. Так, його метою визначено вдосконалення спортивно-функціональної підготовки майбутніх учителів спорту та їх дидактико-методичних знань і вмінь у сфері викладання спорту як шкільної дисципліни. Зокрема, курс «Предметно-дидактична підготовка з базових видів спорту» (2 кредити ЄКТС) уможлиблює ґрунтовніше освоєння техніки виконання і методики викладання одного з

таких видів спорту за вибором, як плавання, легка атлетика, спортивна гімнастика тощо. Курс «Предметно-дидактична підготовка з лижного спорту» (2 кредити ЄКТС) докладно розкриває специфіку впровадження зимових видів спорту в систему шкільної спортивно-фізкультурної освіти, забезпечення належних умов для тренувальної діяльності дітей та, власне, навчання школярів зимовим видам спорту. Курс «Здоров'я і фітнес» (1 кредит ЄКТС) висвітлює можливості і потенціал фітнесу для фізичного розвитку, збереження і зміцнення здоров'я в дитячому і підлітковому віці, розкриває особливості ефективної організації занять з фітнесу залежно від вікових та індивідуальних можливостей школярів, а також передбачає освоєння студентами теорії і методики навчання дітей основ здорового способу життя. Таким чином, модуль забезпечує вдосконалення професійних знань і вмінь майбутнього вчителя спорту відповідно до актуальних завдань шкільної спортивно-фізкультурної освіти та вимог суспільства щодо рівня і якості спортивної підготовки дітей та молоді (Curriculum, 2017).

Отже, магістерська програма професійної підготовки магістрів зі спеціальності «Рух і спорт» австрійських закладів вищої освіти охоплює три приблизно однакові за обсягом складові – загально-професійну, спеціальну (предметну і предметно-дидактичну) та науково-дослідницьку підготовку, які завдяки тісним взаємозв'язкам забезпечують комплексну готовність випускника до професійної діяльності висококваліфікованого фахівця з фізичного виховання, що є міждисциплінарною, інтегрованою за своєю природою, та охоплює фізкультурну освіту, спортивно-тренувальну, спортивно-оздоровчу роботу, науково-дослідницьку діяльність тощо (Allgemeines Curriculum, 2015; Curriculum, 2015; Curriculum, 2016; Curriculum, 2017).

Так, загальнопрофесійна підготовка забезпечує умови для професійного самоусвідомлення майбутніх учителів спорту, їх становлення як повноцінних членів педагогічної спільноти, глибокого осмислення освіти як сфери їх подальшої професійної діяльності, розуміння напрямів і динаміки змін у ній та окреслення на цій основі перспектив подальшого професійного самовдосконалення. Загальнопрофесійна чи загальнопедагогічна підготовка майбутніх фахівців з фізичного виховання дітей і молоді на етапі магістратури має не надто широкий обсяг тематики, проте вона орієнтує на найактуальніші питання сучасної освітньо-виховної реальності та передбачає їх опанування на вищому теоретико-методологічному рівні, а наявність у структурі модулів загальнопедагогічної підготовки елементів шкільної практики сприяє формуванню в майбутнього фахівця «живих знань» про педагогічну дійсність, умінь і навичок, які дають змогу керувати нею.

Спеціальна підготовка педагогічних кадрів зі спеціальності «Рух і спорт» на етапі магістратури в австрійських закладах вищої освіти здійснюється у вузькому предметному полі, що відповідає фаху підготовки, та спрямовується на розвиток новаторського професійного мислення, формування здатності до виконання професійних завдань інноваційного характеру. У центрі спеціальної підготовки магістерської програми майбутніх учителів спорту постає досягнення високого рівня розвитку функціонально-фізичної, технічної й тактичної готовності з базових і новітніх видів спорту, опанування дидактико-методичними знаннями і вміннями з метою впровадження цих видів спорту в систему шкільної спортивно-фізкультурної освіти молодих поколінь.

Винятково важливим компонентом професійної освіти майбутніх учителів спорту на етапі магістратури в системі вищої освіти Австрії є науково-дослідницька підготовка, що забезпечує їх готовність до виконання таких видів професійної діяльності відповідно до рівня своєї кваліфікації, як науково-дослідницька, викладацька, навчально-методична, консультаційна тощо. Її сутність полягає в систематизації й неперервному збагаченні теоретичних знань і пошукових умінь студентів, формуванні навичок їх застосування під час розв'язання конкретних професійних наукових і прикладних завдань. У межах цього циклу підготовки передбачено належні умови для самостійної науково-дослідної роботи й досконалого оволодіння методикою теоретичних, експериментальних і науково-практичних досліджень. Її завершальним етапом є підготовка магістерського проекту, основна мета якого – актуальна проблемна галузь, у розробці якої задіяні та інтегровані всі навички й поняття, набуті студентами у процесі їх навчання за магістерською програмою.

Висновки. Здійснений аналіз доводить, що ключова мета вищої педагогічної освіти в галузі спорту і фізичної культури в Австрії полягає в підготовці висококваліфікованих фахівців для всіх ланок системи спортивно-фізкультурної освіти дітей і молоді на основі реального попиту на їхні послуги, у формування їх здатності забезпечити якісний педагогічний супровід усього різноманіття спортивно-розвивальних та фізкультурно-оздоровчих програм у різних освітніх установах і інших організаційних структурах фізичної культури і спорту.

Здійснене дослідження дало змогу встановити низку типових ознак і особливостей професійної підготовки педагогічних кадрів з фізичної культури і спорту в системі вищої освіти Австрії, це зокрема: багаторівневість процесу професійної освіти фахівців з фізичного виховання, що виявляється в її

структурній організації за схемою «бакалаврат – магістратура» відповідно до світових стандартів вищої освіти; пріоритетність розвитку особистості майбутнього педагога в галузі фізичного виховання шляхом гуманізації педагогічної взаємодії, актуалізації особистісного потенціалу студентів, задоволення їх індивідуальних запитів і потреб; компетентнісна спрямованість освітнього процесу, що передбачає формування та розвиток в майбутніх фахівців здатності практично діяти і творчо застосовувати набуті знання й досвід у різноманітних ситуаціях; орієнтованість на реалії професійної діяльності вчителя спорту, що забезпечує набуття вмінь і навичок розв'язання професійних завдань з урахуванням їх динаміки, мінливості, комплексності; інтегративність освітнього процесу, що відображається в численних взаємозв'язках між усіма компонентами та елементами професійної підготовки фахівців з фізичного виховання; модульність навчального процесу, що забезпечує ефективне структурування й організацію компонентів освітнього процесу, уможливорює його гнучкість та варіативність.

ЛІТЕРАТУРА

- Гайдук, О. В. (2013). Особливості професійної підготовки вчителів фізичного виховання в Німеччині (на прикладі фахових ВНЗ землі Баварія). *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*, 2, 10-16 (Haiduk, O. V. (2013). Features of professional training of teachers of physical education in Germany (on the example of vocational schools of Bavaria). *Physical education, sports, health and culture in modern society*, 2, 10-16).
- Гринченко, І. Б. (2014). Професійна підготовка майбутніх учителів фізичного виховання: досвід європейських країн. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*, 42, 39-50 (Hrinchenko, I. B. (2014). Professional training of future teachers of physical education: experience of European countries. *Means of educational and research work*, 42, 39-50).
- Дерека, Т. (2016). Сучасні тенденції професійної підготовки фахівців фізичного виховання у країнах Європейського Союзу. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*, 4, 29-34 (Dereka, T. (2016). Current trends of professional training of specialists in physical education in the countries of the European Union. *Proceeding of Zhytomyr State University named after Ivan Franko. Pedagogical sciences*, 4, 29-34).
- Демінська, Л. О. (2004). Міжпредметні зв'язки у процесі професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04). Львів (Deminska, L. A. (2004). *Interdisciplinary connections in the process of professional training of future teachers of physical culture* (PhD thesis). Lviv).
- Ефіменко, П. Б. (2002). Педагогічні умови забезпечення різнорівневої професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04). Харків (Yefimenko, P. B. (2002). *Pedagogical conditions of providing of various levels of professional training of future specialists of physical culture* (PhD thesis). Kharkiv).
- Карченкова, М. В. (2006). Педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04). Переяслав-Хмельницький (Karchenkova, M. V. (2006).

Pedagogical conditions of formation of readiness of future teachers of physical culture for professional activity (PhD thesis abstract). Pereiaslav-Khmelnytskyi).

Пасічник, В. Р. (2010). Підготовка вчителів фізичної культури у Польщі (друга половина XIX – початок XXI століття) (автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01). Київ (Pasichnyk, V. R. (2010). *Training of physical education teachers in Poland (second half of XIX – beginning of the XXI century)* (DSc thesis). Kyiv).

Allgemeines Curriculum für das Masterstudium zur Erlangung eines Lehramts im Bereich der Sekundarstufe (Allgemeinbildung) im Verbund Nord-Ost (2015). Mitteilungsblatt der Universität. Wien, 25, 1-12.

Curriculum für das Masterstudium Lehramt Sekundarstufe (Allgemeinbildung) (2016). Mitteilungsblatt der Leopold-Franzens-Universität Innsbruck, 46, 1-111.

Curriculum für das Masterstudium Lehramt Sekundarstufe (Allgemeinbildung) (2015). Mitteilungsblatt der Karl-Franzens-Universität Graz, 37, 1-297.

Curriculum für das Masterstudium Lehramt Sekundarstufe (Allgemeinbildung) (2017). Mitteilungsblatt der Paris Lodron-Universität Salzburg, 64, 1-273.

РЕЗЮМЕ

Романчук Ольга. Организационные аспекты профессиональной подготовки магистров специальности «Движение и спорт» в Австрии.

Статья посвящена изучению особенностей профессиональной подготовки магистров в Австрии. Цель статьи заключается в анализе особенностей профессиональной подготовки магистров специальности «Движение и спорт» в Австрии. Определено, что ключевая цель высшего педагогического образования в области спорта и физической культуры в Австрии состоит в подготовке высококвалифицированных специалистов для всех звеньев системы спортивно-физкультурного образования. Программа профессиональной подготовки магистров по специальности «Движение и спорт» австрийских высших учебных заведений охватывает три примерно одинаковые по объему составляющие: профессиональную, специальную (предметную и предметно-дидактическую) и научно-исследовательскую подготовку.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, физическое воспитание, движение и спорт, подготовка магистров.

SUMMARY

Romanchuk Olha. Organizational aspects of professional training of masters in specialty "Movement and sport" in Austria.

The article is devoted to the study of the peculiarities of professional training of masters in Austria. The purpose of the paper is to analyze the peculiarities of professional training of masters of the specialty "Movement and Sport" in Austria. It is determined that the key goal of higher pedagogical education in the field of sports and physical education in Austria is to train highly skilled professionals for all sections of the sports and physical education system. The program of professional training of masters in the specialty "Movement and Sport" of the Austrian higher education institutions covers three main components: general, special (subject and subject-didactic) and research training. They provide the graduate's comprehensive readiness for the professional activity of a highly qualified specialist in physical education, covering physical education, sports training, sports and recreational activities, research activities. They form their ability to provide high-quality pedagogical support to the entire diversity of sports-development and physical education programs in various educational establishments. The study made it possible to establish a

number of typical features and characteristics of professional training of teaching staff in physical education and sport in the system of higher education in Austria. The most important among them are multi-level professional education of specialists in physical education, which is manifested in its structural organization according to the scheme "baccalaureate – magistracy" in accordance with world standards of higher education; development of the personality of the future teacher in the field of physical education, updating the personal potential of students, satisfaction of their individual requests and needs; orientation of the educational process towards formation and development of future specialists' ability to practically act and apply creatively the acquired knowledge and experience in a variety of situations.

Key words: *professional training, physical education, movement and sport, masters training.*